

МОЗ України

НМАПО імені П. Л. Шупика

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ НМАПО імені П. Л. Шупика

19.10.2015 № 3757

ПОЛОЖЕННЯ

про систему запобігання та
виявлення академічного плагіату
у наукових працях працівників і
здобувачів вищої освіти
Національної медичної академії
післядипломної освіти
імені П. Л. Шупика
№ _____

м. Київ

І. Загальні положення

1. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (далі - Положення) розроблено відповідно до статей 6, 16, 32, 69 Закону України «Про вищу освіту», Законів України «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову та науково-технічну діяльність», наказу МОН України від 14.07.2015 № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів», наказу МОЗ України від 19.01.2015 № 20 «Про організацію підготовки навчальної та навчально-методичної літератури» та Статуту Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (далі – НМАПО імені П. Л. Шупика) з метою забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в НМАПО імені П. Л. Шупика.

2. У даному Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Твір – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), що представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті НМАПО імені П. Л. Шупика (монографія, навчальне видання, стаття, тези, препринт, автореферат, рукопис дисертації тощо).

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

3. Різновиди плагіату:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;

- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; Сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет).

Неприпустимими вважаються також такі способи представлення інформації у творах, як компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел

без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Система запобігання та виявлення академічного плагіату включає процедури та заходи:

- із формування середовища, яке не сприймає академічну нечесність;
- створення умов, що унеможливлюють академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в наукових та навчальних працях;
- притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові (монографія, дисертація, автореферат дисертації, магістерська робота, стаття, тези, препринт тощо) та навчальні (навчально – методичні) (підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, практикум, курс лекцій, методичні рекомендації, тощо) праці наукових, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників НМАПО імені П. Л. Шупика, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та магістрантів.

II. Заходи із формування в НМАПО імені П. Л. Шупика середовища, яке не сприймає академічну нечесність

1. Формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових і навчальних (навчально – методичних) працях матеріали.

2. Ознайомлення наукових, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників НМАПО імені П. Л. Шупика, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня

доктора філософії (кандидата наук) та магістрантів з цим Положенням та іншими документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат.

3. Проведення семінарів щодо дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності для докторантів, аспірантів, магістрантів першого року підготовки; осіб, прикріплених до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та молодих вчених НМАПО імені П. Л. Шупика.

4. Сприяння науковому товариству аспірантів, докторантів і молодих вчених в інформуванні осіб, які навчаються, про правила наукової етики.

5. Розміщення на веб-сайтах періодичних наукових видань, засновником чи співзасновником яких є НМАПО імені П. Л. Шупика, викладу етичних норм публікацій та рецензування статей.

III. Заходи щодо запобігання академічного плагіату в НМАПО імені П. Л. Шупика

1. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових (окрім дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій, періодичних наукових видань та матеріалів наукових форумів НМАПО імені П. Л. Шупика) та навчальних (навчально – методичні) праць і звітів з науково - дослідних робіт (далі – НДР):

1) Усі підготовлені до друку наукові твори (наукові і навчальні (навчально – методичні) праці: монографії, статті, тези, препринти, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації тощо) та звіти з науково - дослідних робіт розглядаються на засіданнях (наукових семінарах) кафедр/структурних підрозділів, в яких працюють автори творів та виконавці НДР. *з метою з'ясування реалізації цих рекомендацій*

2) Перед рекомендацією наукового твору до друку чи подачею звіту з

виконаної НДР твір/звіт має бути перевірений на наявність плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет, наприклад: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiatus», за посиланням text.ru/antiplagiat/unauthorized або за допомогою програм «Etxt Антиплагиат» та/або «Anti-Plagiarism», встановлених в читальному залі бібліотеки НМАПО імені П. Л. Шупика тощо.

3) Перевірка на наявність плагіату здійснюється наступним чином:

Автор (автори) рукопису, перш ніж подати роботу для обговорення на засіданні кафедри/структурного підрозділу, повинен (повинні) самостійно перевірити свій рукопис на наявність у ньому плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет, наприклад: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiatus», за посиланням text.ru/antiplagiat/unauthorized або за допомогою програм «Etxt Антиплагиат» або «Anti-Plagiarism», встановлених в читальному залі бібліотеки НМАПО імені П. Л. Шупика тощо. Потім подати електронну версію рукопису для перевірки його на плагіат завідувачу кафедри/керівнику структурного підрозділу або призначеному ним працівнику з числа науково-педагогічних/наукових працівників, який після проведення перевірки оформляє роздруківку матеріалів автоматизованої перевірки і довідку (додаток 1).

Експертизу поданого рукопису (у т.ч. враховуючи критерії, передбачені у додатках 2, 3) здійснює завідувач кафедри/керівник структурного підрозділу та ще два, призначені ним, експерти з числа науково-педагогічних/наукових працівників кафедри/структурного підрозділу. Кожен експерт готує висновок за формою (додатки 2, 3).

Висновок про відсутність плагіату у науковому творі/звіті вноситься до протоколу засідання (наукового семінару) кафедри/структурного підрозділу. За об'єктивність висновку про відсутність плагіату відповідальність несе завідувач кафедри/керівник структурного підрозділу.

Як результат, кафедра/структурний підрозділ може прийняти одне з рішень: рекомендувати рукопис до друку; рекомендувати доопрацювати рукопис і подати його для повторного розгляду кафедрою/структурним підрозділом; відмовити у рекомендації рукопису до друку.

Витяг з протоколу засідання кафедри/структурного підрозділу щодо рекомендації рукопису наукової або навчальної (навчально-методичної) праці до друку разом з усіма необхідними матеріалами передаються секретарю вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика до розгляду на засіданні вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика.

У разі подання від НМАПО імені П. Л. Шупика навчального (навчально-методичного) видання для отримання відповідного грифу надається витяг із протоколу засідання вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика з інформацією про відсутність у творі академічного плагіату.

Звіти з НДР разом з необхідним пакетом документів у тому числі із витягом із протоколу засідання (наукового семінару) кафедри/структурного підрозділу, що містить висновок про відсутність плагіату у звіті, подаються до відділу науково-медичної інформації НМАПО імені П. Л. Шупика.

4) Секретар вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика не приймає до розгляду на засіданні вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика рукопис наукової або навчальної (навчально-методичної) праці для надання рекомендації до друку без проведення експертної оцінки та представлення необхідного пакету документів, визначених Положенням про порядок рекомендації навчальних (навчально-методичних) та наукових праць до друку вченою радою НМАПО імені П. Л. Шупика. Надані документи зберігаються в матеріалах до засідання вченої ради, на якому вони розглядались.

2. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових періодичних видань, засновником чи співзасновником яких є НМАПО імені П. Л. Шупика, та матеріалів наукових форумів, які проводить НМАПО імені П. Л. Шупика:

1) Перед поданням на розгляд вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика змісту періодичного наукового видання, засновником чи співзасновником якого є НМАПО імені П. Л. Шупика, редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на наявність плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет, наприклад: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiatus», «Shingles Expert» тощо, про що складається довідка із зазначенням висновку про

відсутність плагіату в статтях, яку підписує головний (відповідальний) редактор видання. За об'єктивність висновку про відсутність плагіату в статтях відповідальність несе головний (відповідальний) редактор видання;

Секретар вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика не приймає до розгляду на засіданні вченої ради для затвердження змісту періодичного наукового видання без довідки про відсутність плагіату, підписаної головним (відповідальним) редактором видання.

2) Секретар організаційного комітету наукового форуму (з'їзд, конгрес, симпозіум або науково - практична конференція), який проводить НМАПО імені П. Л. Шупика, здійснює перевірку текстів рукописів статей і тез доповідей, які надходять до оргкомітету на наявність плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет, наприклад: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiat», «Shingles Expert» тощо і доповідає про результати перевірки голові організаційного комітету. Відповідальність за відсутність плагіату в опублікованих матеріалах наукового форуму несе голова організаційного комітету.

3. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату в дисертаційних роботах та авторефератах дисертацій:

1) Виконаних в НМАПО імені П. Л. Шупика.

Перед розглядом дисертації, виконаної в НМАПО імені П. Л. Шупика, на міжкафедральному засіданні (науковому семінарі) або на засіданні експертної проблемної комісії НМАПО імені П. Л. Шупика завідувач кафедри/керівник структурного підрозділу або призначена ним особа з числа науково-педагогічних/наукових працівників проводить перевірку дисертаційної роботи та автореферату дисертації на наявність плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет, наприклад: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiat», «Shingles Expert» тощо.

Інформація про відсутність плагіату в дисертаційній роботі, виконаної в НМАПО імені П. Л. Шупика, та авторефераті дисертації вноситься до висновку міжкафедрального засідання (наукового семінару) або засідання експертної проблемної комісії НМАПО імені П. Л. Шупика.

За відсутність плагіату в дисертаційній роботі та авторефераті дисертації, виконаної в НМАПО імені П. Л. Шупика, відповідальність несуть: здобувач наукового ступеня, науковий керівник (консультант), рецензенти та керівник структурного підрозділу, в якому вона виконана.

2) Поданих до спеціалізованої вченої ради, утвореної в НМАПО імені П. Л. Шупика:

після прийняття дисертаційної роботи та автореферату дисертації (опублікованої монографії), поданої для попереднього розгляду, учений секретар спеціалізованої вченої ради: перевіряє дисертаційну роботу та автореферат дисертації (опубліковану монографію) на наявність плагіату за допомогою програми «Anti-Plagiarism», встановленої в читальному залі бібліотеки НМАПО імені П. Л. Шупика (візує роздруківку у працівника бібліотеки) та інформує про результати перевірки голову спеціалізованої вченої ради та призначену комісію. Інформація про відсутність плагіату в дисертаційній роботі та авторефераті дисертації (опублікованій монографії) вноситься до висновку, ухваленого комісією. За об'єктивність висновку про відсутність плагіату в дисертаційній роботі та авторефераті дисертації (опублікованій монографії) відповідальність несе голова спеціалізованої вченої ради;

в разі прийняття до захисту дисертаційної роботи (опублікованої монографії), спеціалізована вчена рада на офіційному веб-сайті НМАПО імені П. Л. Шупика у розділі, в якому міститься інформація про роботу відповідної спеціалізованої вченої ради, розміщує в режимі читання:

- примірник дисертації в електронному вигляді, крім дисертації, що містить державну таємницю або інформацію для службового користування, не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в

авторефераті дисертації, а у разі підготовки дисертації у вигляді опублікованої монографії - автореферат дисертації в електронному вигляді;

- відгуки офіційних опонентів в електронному вигляді, крім відгуків на дисертацію, що містить державну таємницю або інформацію для службового користування, не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації;

- автореферат дисертацій крім автореферату дисертації, що містить державну таємницю або інформацію для службового користування, не пізніше ніж за 30 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації;

Розміщені матеріали зберігаються у відкритому доступі на офіційному веб-сайті НМАПО імені П. Л. Шупика протягом трьох місяців з дати видачі диплома доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук. Забезпечення дотримання цих вимог покладається на голову спеціалізованої вченої ради.

У разі невиконання вимог, передбачених абзацом 2 пункту 2 розділу 3 цього Положення, засідання спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації не проводиться.

Відповідальність за дотримання вимог, передбачених абзацами 3 та 4 пункту 2 розділу 3 цього Положення, несе голова спеціалізованої вченої ради.

IV. Виявлення академічного плагіату та відповідальність за академічний плагіат

1) У разі виявлення плагіату в рукописах наукових, навчальних (навчально-методичних) праць, звітах з НДР, магістерських та дисертаційних робіт, авторефератів дисертацій наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників НМАПО імені П. Л. Шупика, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та магістрантів на етапі попереднього розгляду на кафедрі/в структурному підрозділі завідувач кафедри/керівник структурного підрозділу повертає представлені рукописи автору (авторам)/відповідальним за виконання НДР на доопрацювання.

2) У разі виявлення плагіату в наукових працях, поданих для публікації у періодичних наукових виданнях, засновником чи співзасновником яких є НМАПО імені П. Л. Шупика, та в матеріалах наукових форумів такі роботи повертаються на доопрацювання з повторною перевіркою на відсутність плагіату або не приймаються до друку.

3) У разі виявлення плагіату в дисертаційній роботі та авторефераті дисертації (опублікованій монографії) поданій для попереднього розгляду до спеціалізованої вченої ради, утвореної у НМАПО імені П. Л. Шупика, така дисертаційна робота та автореферат дисертації повертаються на доопрацювання з повторною перевіркою на відсутність плагіату, а опублікована монографія не приймається до захисту.

4) У разі виявлення плагіату в дисертаційній роботі та авторефераті дисертації (опублікованій монографії), прийнятої до захисту така дисертаційна роботи (монографія) знімається із захисту незалежно від стадії розгляду та без права повторного захисту.

5) У разі виявлення плагіату в захищеній дисертаційній роботі та авторефераті дисертації (опублікованій монографії) застосовуються заходи відповідно до чинного законодавства України.

6) Особа, яка виявила академічний плагіат у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти НМАПО імені П. Л. Шупика, має право звернутися з письмовою заявою до ректора НМАПО імені П. Л. Шупика.

7) Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників НМАПО імені П. Л. Шупика за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями та Правилами внутрішнього розпорядку НМАПО імені П. Л. Шупика.

8) Здобувачі вищої освіти (магістранти, аспіранти та докторанти) НМАПО імені П. Л. Шупика, в роботах яких були неодноразово виявлені факти академічного плагіату, можуть бути відраховані з НМАПО імені П. Л. Шупика.

V. Порядок подання і розгляду апеляцій

1) У випадку незгоди з позицією особи, яка виявила плагіат (завідувача кафедри/керівника структурного підрозділу, наукового керівника (консультанта), рецензента, голови спеціалізованої вченої ради, головного редактора періодичного видання, голови оргкомітету наукового форуму тощо) щодо виявлення факту плагіату у творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я ректора НМАПО імені П. Л. Шупика.

2) Для розгляду апеляційної заяви створюється апеляційна комісія із числа професорів НМАПО імені П. Л. Шупика відповідного профілю, склад якої затверджується наказом ректора за поданням проректора з наукової/навчальної роботи. Головою апеляційної комісії призначається проректор з наукової/навчальної роботи НМАПО імені П. Л. Шупика.

3) Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу наказу ректора НМАПО імені П. Л. Шупика про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

4) Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

5) Висновок апеляційної комісії стосовно виявлення факту плагіату у творах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників НМАПО імені П. Л. Шупика, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) та магістрантів – оформляється у вигляді протоколу засідання апеляційної комісії, який підписують голова, члени комісії і заявник, та зберігається в відділі науки/навчально-методичному кабінеті НМАПО імені

П. Л. Шупика впродовж п'яти років.

б) У випадку відсутності апеляційної заяви, апеляційна комісія може бути створена на підставі ініціативи першого проректора, проректора з наукової/навчальної роботи, директора інституту/декана факультету, завідувача кафедри/керівника структурного підрозділу, голови Ради молодих вчених.

VI. Здійснення технічної підтримки

Технічна підтримка науковим, науково-педагогічним, педагогічним, іншим працівникам НМАПО імені П. Л. Шупика, докторантам, аспірантам, особам, прикріпленим до НМАПО імені П. Л. Шупика з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук), магістрантам та спеціалізованим вченим радам НМАПО імені П. Л. Шупика для перевірки рукописів наукових або навчальних (навчально-методичних) праць, дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій (опублікованих монографій) з використанням комп'ютерної програми «Anti-Plagiarism» на наявність плагіату покладається на відділ інформаційно-аналітичного забезпечення та здійснюється в читальному залі бібліотеки.

VII. Прекінцеві положення

1) Це Положення ухвалене вченою радою НМАПО імені П. Л. Шупика (протокол № 3 від 11.03.2015 р.) та набирає чинності з моменту затвердження наказом ректора НМАПО імені П. Л. Шупика.

2) Зміни та доповнення до цього Положення вносяться і затверджуються в тому порядку, що й саме Положення.